

hizmetten kaynaklanan para alacaklarına ilişkin haciz yoluyla ilamsız icra takiplerinin, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) bünyesinde oluşturulan Merkezî Takip Sistemi üzerinden başlatılmasına ve haciz aşamasına kadar yürütülmesine ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir (7155 sayılı Kanun m. 1). Bu takip yoluyla, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan alacaklarda, abonelik sözleşmesinin mal veya hizmet sunan tarafının başvuracağı özel bir ilamsız takip yöntemi kabul edilmiştir³.

7155 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu'nda, Türk Ticaret Kanunu'nda, Bilirkişilik Kanunu'nda, Harçlar Kanunu'nda ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda değişiklikler yapılmıştır. Bununla birlikte çalışma konumuz bu Kanun'un abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin icra takibinin başlatılması usûlü hakkındaki düzenlemeleri ile sınırlı olacaktır. Kanun'un bu husustaki düzenlemeleri, 1 Haziran 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir (7155 sayılı Kanun m. 26/1-b). Kanun'un bu hükümleri yürürlüğe girdiği tarihte derdest olan takipler hakkında uygulanmaz. Bu takipler başladıkları tarihte yürürlükte bulunan hükümler uyarınca yürütülür (7155 sayılı Kanun Geçici Madde 1). Ayrıca 7155 sayılı Kanun icra takipleri için özel düzenlemeler getirmekle birlikte, bütünüyle İcra İflâs Kanunu'nu dışarıda bırakmış değildir. Nitekim özel düzenleme ihdas edilmeyen hallerde İcra İflâs Kanunu hükümleri uygulanır (7155 sayılı Kanun m. 9/1).

I. 7155 SAYILI KANUN HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRMELER

A. Kanun Hazırlama Tekniği

Konu yönünden birbiriyle ilgisi olmayan ve çok fazla kanunda ek ve değişiklikler yapan kanun, "torba kanun" olarak adlandırılmaktadır. 7155 sayılı Kanun, başlığına bakıldığında abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin takibin başlatılması usûlüne ilişkin bir kod kanun olduğu izlenimi verse de, birden fazla kanunda değişiklik yapması yönüyle "torba" kanun niteliğindedir. Nitekim bu Kanun'un başlığı "Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usûlü Hakkında Kanun" olmasına rağmen, bu Kanun ile 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda, 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu'nda, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda da değişiklikler yapılmıştır.

3 PEKCANITEZ Hakan/ ATALAY Oğuz/SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral/ ÖZEKES Muhammet, **İcra İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 6. Bası, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 243.

4 İBA Şeref, Ülkemizde "Torba Kanun" Ve "Temel Kanun" Uygulamaları, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 1, 2011, s. 199.

Torba kanunlar, hukuk tatbikatında mevzuat değişikliklerinin takip edilmesini güçleştirmektedir. Şüphesiz her kanun Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girer. Ancak bir torba kanunla hangi konularda düzenleme yapıldığı hakkında ancak o kanunun tüm maddeleri incelenmek suretiyle bilgi sahibi olunabilir. Kanunun başlığı bu hususta bilgi vermekten uzak olabilmektedir. Çalışma konumuzu teşkil eden 7155 sayılı Kanun da bu nedenle isabetli değildir. Nitekim 7155 sayılı Kanun’un, ticari uyumsuzluklarda arabuluculuk hususunu da düzenlediği, ancak bu Kanun’un incelenmesiyle anlaşılabilir.

7155 sayılı Kanun, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacakları hakkındaki takibin haciz aşamasına kadar olan safhasının Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yapılmasını düzenlemiş ve bu suretle icra dairelerinin iş yükünü azaltmayı amaçlamıştır. İcra daireleri önünde abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan çok sayıda icra dosyası bulunması ve icra dairelerinin bu dosyalara ilişkin çok sayıda ödeme emri düzenlemesi ve borçluya tebliği gibi çok sayıda işlem yapması bu Kanunun çıkış noktası olmuştur⁵. Kanun ile benimsenen yöntem, amacı gerçekleştirmeye elverişlidir⁶. Gerçekten ödeme emrinin Merkezi Takip Sistemi tarafından düzenlenmesi ve ödeme emrinin tebliği için tebliğ evrakının sistem tarafından düzenlenerek ilgili PTT birimine aktarılması, icra dairelerinin iş yükünü azaltacak ve takibin daha hızlı ve daha az emek harcanmak suretiyle yapılmasını sağlayacaktır. Bununla birlikte, her ne kadar kanunun gerekçesinde “icra dairelerinin iş yükünün önemli bir kısmını abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan takipler oluşturmaktadır” denilmiş olsa da, bu ifadenin sayısal verilerle desteklenmemiş olması önemli bir eksiklik. İcra daireleri önünde abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan icra takiplerinin sayısına ve bu takiplerin toplam icra takipleri içindeki oranına yer verilmesi kanun hazırlama tekniği bakımından daha isabetli olurdu⁷.

5 “İcra dairelerinin iş yükünün önemli bir kısmını, “abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin takipler” oluşturmaktadır. Bu takipler için icra dairelerinde çok sayıda dosya bulunmakta; ödeme emri tanzimi ve tebliği gibi çok sayıda işlem yapılmaktadır. Hazırlanan Kanun teklifiyle, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin takibin başlatılması ve haciz aşamasına kadar olan bölümünün; Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) bünyesinde oluşturulan Merkezi Takip Sistemi (MTS) üzerinden yapılması amaçlanmaktadır...” Bkz. 7155 sayılı Kanun’un genel gerekçesi.

6 Kanun koyucunun, yasa yaparken sadece iş yükünü azaltmaya odaklanmasının isabetli olmadığı eleştirisi için bkz. ÖZEKES Muhammet, Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Yeni Takip Yolu (7155 sayılı Kanun’un Düzenlenmesi), **İzmir Barosu Dergisi**, Eylül 2018, s. 226.

7 Örneğin 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu m. 3, iş yargısında belli konularda zorunlu arabuluculuk getirmiştir. Bu Kanun ile neden iş yargısında zorunlu arabuluculuğa yer verildiği, Kanun’un genel gerekçesinde sayısal verilere dayanılarak açıklanmıştır: “...2012 yılında kabul edilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu

B. Takip Ekonomisi İlkesi

Medenî usûl hukukunda geçerli olan usûl ekonomisi ilkesinin (HMK m. 30)⁸, takip hukukunda devamı niteliğindeki ilke “takip ekonomisi ilkesi”dir. Takip ekonomisi ilkesi, icra faaliyetinin mümkün olduğu kadar kısa sürede, basit ve ucuz bir şekilde sonuçlandırılmasını ifade eder. İcra takibinin bu ilkeye uygun bir şekilde yürütülmesi alacaklının hak arama özgürlüğünün korunmasına katkı sunarken, takip neticesinde borçlunun ödemek zorunda kalacağı paranın artmamasını sağlayarak borçlunun mülkiyet hakkına gereğinden fazla müdahale edilmesini önler⁹.

7155 sayılı Kanun, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacakları hakkındaki takibin haciz aşamasına kadar olan kısmının Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yapılmasını düzenlemiştir. Bu yolla, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacakları hakkındaki takipler daha az giderle ve daha kısa sürede tamamlanma olanağına kavuşmaktadır. Yapılan yasama tasarrufu bu yönüyle takip ekonomisi ilkesine uygundur. Alacaklı daha kısa sürede ve daha kolay bir şekilde icra takibi başlatarak hakkını alabilme olanağına sahip olduğundan, alacaklının hak arama özgürlüğü korunmuştur. Diğer taraftan Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yürütülen icra takibi neticesinde borçlunun ödemek zorunda kalacağı para, genel haciz yoluyla takibe nazaran daha az olabilecektir. Nitekim haciz aşamasına geçilmeden Merkezi Takip Sistemi aracılığıyla sonuçlanan icra takipleri için ayrıca icra başvurma harcı ile tahsil harcı alınmaz (7155 sayılı Kanun m. 29/A).

Merkezi Takip Sistemi yoluyla yapılan takiplerde, takibin daha kısa sürede tamamlanabilmesi ve borçluya takip neticesinde yüklenecek harç ve giderlerin daha düşük olması olumlu yönü karşısında, bu takip yolunun düzenlenme nedeni sorgulanmalıdır. Bu düzenlemenin temelinde sorunu doğuran sebepler göz ardı edilerek, sonuca odaklanmak yatmaktadır¹⁰. Borçlunun borcunu ödeyememesinin altındaki ekonomik sebepler giderilmeksizin veya borcun yerine getirilmesi erdeminin topluma mal

uyarınca iş uyuşmazlıkları, ihtiyari olarak arabulucuya götürülebilmektedir. 2013 yılı Kasım ayında ilk arabulucunun sicile kaydedilmesiyle başlayan uygulama sürecinde, bugüne kadar arabulucuya götürülen hukuk uyuşmazlıklarının yüzde 89'unun işçi-işveren uyuşmazlığı olduğu ve bunların yüzde 93'e yakın oranda anlaşmayla sonuçlandığı görülmüştür. Arabulucuya giden iş uyuşmazlıklarının yaklaşık yüzde 95'i bir gün veya bir günden daha az süren müzakerelerle sonuçlandırılmıştır...

8 Usûl ekonomisi hakkında geniş bilgi için bkz. YILMAZ Ejder, Usul Ekonomisi, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 57, S. 1, 2008, s. 244; RÜZGARESEN Cumhuriyet, **Medeni Muhakeme Hukukunda Usul Ekonomisi İlkesi**, Yetkin Yayınları, Ankara 2013, s. 23 vd.

9 ÖZEKES Muhammet, **İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2009, s. 82; PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 27.

10 ÖZEKES, “Abonelik”, s. 236.

edilmeksizin, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan alacakların takibinin icra organlarının dışına çıkarılması, sonuç olarak takip sayısını azaltmakla birlikte, bu durum beklenen kesin sonucu doğurmaktan uzak kalacaktır. Diğer taraftan sadece borçlu tarafta düzenlemeler yapılmasıyla sorunun çözülmesi de mümkün değildir. Abonelik sözleşmesinin mal ve hizmet sağlayan tarafının ticari faaliyetlerinin de düzenlenmesi gerekmektedir. Abonelik sözleşmesi yapılırken, borçlunun borcu ödeyip ödeyemeyeceğinin araştırması yapılmalı, sözleşme kurulurken tüketiciden teminat alınması yoluna gidilmeli, en azından abonelik sözleşmesinin kurulmasının belli şartlara bağlı tutulması düşünülmelidir. Nitekim bugün telefonla irtibat kurmak suretiyle abonelik sözleşmesi yapılabilmekte; gerekli kurulumu yapmak için gelen personelden abonelik sözleşmesi temin edilerek imzalanabilmektedir¹¹. Mal ve hizmet alımı karşılığında ödenmeyen fatura bulunduğu, bu tutar öncelikle sözleşme yapılırken tüketiciden alınan teminattan karşılanmalıdır¹². Ayrıca abonelik sözleşmesinin mal ve hizmet sağlayan tarafı, fatura veya faturaların ödenmemesi halinde hizmet sunmayı durdurmalı; bu sayede borcun artmasını önlemelidir. Anılan bu tedbirlerin uygulanması hususunda gerekirse yasal düzenlemeler yapılmak suretiyle, mal ve hizmet sunan şirketlerin ticari faaliyetleri şekillendirilmelidir.

C. 7155 Sayılı Kanun Kapsamında Yer Alan Takipler

7155 sayılı Kanun kapsamında sadece icra takipleri yer almaktadır. İflâs takipleri bu Kanun kapsamı dışında tutulmuştur (7155 sayılı Kanun m. 2/1). İflâsa tâbi bir borçlu hakkında (İİK m. 43/1)¹³, abonelik sözleşmesinden kaynaklansa dahi para alacağı nedeniyle merkezi takip sistemi marifetiyle iflâs takibi yapılamaz.

11 Böyle bir durumda Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca, tüketicinin haksız şartlar karşısında uyarılmasının ne kadar mümkün olacağı ayrı bir sorundur. Tam anlamıyla aydınlatılmayan tüketici, haksız şartlar nedeniyle tüketici hakem heyetlerine veya tüketici mahkemelerine başvurabilecektir. Bu ise yargılamaların artmasına neden olduğundan usûl ekonomisi ilkesini zedeler. Ayrıca bu türden uygulamalar, tüketicilerin haksız şarta maruz kalmasının önünü açtığından, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un tüketiciyi koruyucu yönünü zayıflatmaktadır.

12 ÖZEKES, "Abonelik", s. 237.

13 İcra ve İflâs Kanunu gereğince (İİK m. 43) Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre, iflâs kararı tacir olanlar ve tacir sayılanlar hakkında verilebilir. Bu husus kamu düzenindedir. İflas davasına bakan mahkeme, borçlunun iflâsa tabi kişilerden olup olmadığını re'sen araştırmak zorundadır (KURU Baki, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 1100). Mahkeme bu husustaki araştırmasını, sadece borçlunun ticaret siciline kayıtlı olup olmadığını sormakla sınırlandıramaz. Kişinin ticaret sicil kaydı bulunması tacir olmaya karine teşkil etmekle birlikte, ticaret sicil kaydı bulunmayan kişinin tacir olduğu her türlü delille ispatlanabilir. Bkz. 23. HD, 04.06.2015, E. 2014/5506, K. 2015/4254 (www.lexpera.com); 23. HD, 29.06.2016, E. 2015/6119, K. 2016/4044 (www.lexpera.com).

7155 sayılı Kanun kapsamında icra takibine, para alacakları nedeniyle müracaat edilebilir (7155 sayılı Kanun m. 2/1). Abonelik sözleşmesinin mal veya hizmet sunan tarafının, paradan başka bir talebi varsa, bu talebini 7155 sayılı Kanun kapsamında talep etmesi mümkün olmaz. Bu durumda alacaklı, ilamlı icra yoluna başvurmalıdır. Örneğin abonelik sözleşmesi gereğince tüketiciye bazı özel cihazların kullandırılması söz konusu olmuşsa, bu cihazların iadesi gerekmesine rağmen tüketici bunları iade etmezse, bu cihazların iadesi için ilamlı icra yoluna başvurulmalıdır. Alacaklı bu cihazların iadesini 7155 sayılı Kanun kapsamında yapılan bir ilamsız icra takibi ile talep edemez¹⁴.

Para alacağının kaynağı ise 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da veya diğer ilgili mevzuatta düzenlenen bir abonelik sözleşmesinin ifası maksadıyla tüketiciye sunulan mal veya hizmetin faturaya yansıtılan bedeli olmalıdır (7155 sayılı Kanun m. 2/1). “Abonelik sözleşmesi, tüketicinin, belirli bir mal veya hizmeti sürekli veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşmelerdir” (6502 sayılı Kanun m. 52/1). Bu anlamda tüketicinin elektrik, su, doğalgaz gibi hizmetleri kullanmasını konu alan sözleşmeler birer abonelik sözleşmesidir. Bununla birlikte, abonelik sözleşmeleri sadece tüketicilerle yapılmayabilir. Bir resmî dairenin de söz konusu mal ve hizmetler için abonelik sözleşmesine taraf olması mümkündür. Böyle bir durumda bu ihtilaftan kaynaklanan uyuşmazlıklar tüketici mahkemelerinin görev alanına girmemektedir¹⁵. 7155 sayılı Kanun da, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan ve bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmetlerden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin takipler hakkında uygulanacağından (7155 sayılı Kanun m. 1), abonelik sözleşmesinin tüketici dışındaki borçluları için Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla icra takibi yapılamaz.

Benzer şekilde, taraflar arasında abonelik sözleşmesi yoksa, “kaçak kullanım” olarak ifade edilen, hukuka aykırı biçimde sözleşme dışı bir mal veya hizmet kullanımı söz konusu ise, bu kullanımın karşılığı olan

14 ÖZEKES, “Abonelik”, s. 228-229; PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 245.

15 3. HD, 13.01.2016, E. 2015/19995, K. 2016/91 (www.lexpera.com): “... Somut olayda, dosyadaki bilgi ve belgelerden anlaşıldığı üzere, dava konusu aboneliklerin davacı kurumun hizmet binaları için düzenlendiği ve abonelik sözleşmesi nedeniyle düzenlenen faturalarda abonelik grubunun resmi daire olarak belirtilmesi karşısında, davacının 6502 sayılı yasa kapsamında, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi olmadığı açık olup, davacı 6502 sayılı yasa kapsamında tüketici tanımına uymadığı gibi, olayda 6502 sayılı kanun hükümlerinin uygulanması da mümkün değildir. Bu duruma göre, uyuşmazlığın çözümü genel mahkemelerin görevi içerisinde. Hal böyle olunca, mahkemeye; işin esasına girilerek oluşacak sonuç dairesinde hüküm tesisi gerekirken, yanlışlıklarla değerlendirme ile yazılı şekilde görevsizlik kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, doğru görülmemiştir.”

para alacağı 7155 sayılı Kanun kapsamında talep edilemez. Bu sonuç, mal ve hizmet veren tarafın, kullanım tutarı olan parayı faturalandırmış olması halinde de değişmez. Taraflar arasında abonelik sözleşmesi olmaksızın, sözleşme dışı kullanım bedeli, mal ve hizmeti sunan tarafça faturalandırılrsa bile, bu alacak için abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacağı nedeniyle Merkezi Takip Sistemi üzerinden takip yapılamaz¹⁶.

Taraflar arasında abonelik sözleşmesi olmaksızın kullanılan mal ve hizmetin faturalandırılıp faturanın kullanana gönderilmesi halinde, faturaya süresi içinde itiraz etmeme nedeniyle fatura içeriğinin kabul edilmiş sayılması sonucu düşünüldüğünde (TTK m. 21/2), 7155 sayılı Kanun ile düzenlenen takibe başvuru için, taraflar arasında abonelik sözleşmesinin olmasının zorunlu tutulması isabetlidir. “Bir fatura alan kişi aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde, faturanın içeriği hakkında bir itirazda bulunmamışsa bu içeriği kabul etmiş sayılır” (TTK m. 21/2). Bu karinenin, fatura muhatabının tacir olmaması halinde uygulanıp uygulanmayacağı doktrinde tartışmalıdır¹⁷. Yargıtay ise son dönem verdiği bir kararında, fatura muhatabının tacir olmasa bile itiraz mecburiyetinin bulunduğunu ifade etmiştir¹⁸.

Kanun koyucu Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla takip yapabilecek alacaklı yönünden de sınırlama yapmıştır. Abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacağı nedeniyle, sözleşmenin mal ve hizmet sunan tarafı bu takip yoluna başvurabilir. Buna karşılık tüketici, abonelik sözleşmesinden kaynaklansa dahi, mal ve hizmet sunan tarafa karşı bu yolla takip başlatamaz; tüketici genel takip usûllerine göre takip yapılmalıdır¹⁹. Kanunun bu sınırlaması, doktrinde eşitlik ilkesine aykırı

16 ÖZEKES, “Abonelik”, s. 229; PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 244-245.

17 Birinci görüşe göre, fatura içeriğinin kabul edilmiş sayılmasına ilişkin karine, faturayı alan muhatabın tacir olması halinde mümkündür (ÜLGEN Hüseyin/ HELVACI Mehmet/ KENDİGELEN Abuzer/ KAYA Arslan/ NOMER ERTAN N. Fusun, **Ticari İşletme Hukuku**, 4. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2015, s. 277; ARKAN Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, 18. Baskı, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, s. 150; ÖZDAMAR Mehmet, Yargıtay Kararları Işığında Fatura İçeriğine İtiraz, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 66, S. 1, Ankara 2008, s. 223-224; ÜNAL Oğuz Kürşat, **Fatura ve Teyit Mektubu**, 5. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2013, s. 166; ÜNAL Oğuz Kürşat, Türk Hukukunda Fatura Kavramı Ve Hukukî Mahiyeti, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 2 (Prof. Dr. Naci Kınacıoğlu’na Armağan), Ankara 1997, s. 46). Buna karşılık ikinci görüşe göre, TTK m. 21/2’de düzenlenen karinenin uygulanması için, faturayı alan muhatabın tacir olmasına gerek bulunmamaktadır (KAYAR İsmail, **Ticaret Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2013, s. 135; KAYAR İsmail/ GÜNBAĞ Pınar Turgut, Faturada Yer Alan Vade Farkı Kaydına İlişkin Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı Hakkında Bir Değerlendirme (Yargıtay İBHKG’nın 27.06.2003 T. ve 2001/1 E, 2003/1 K Sayılı Kararı), **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 2, Kayseri 2006, s. 158).

18 HGK, 12.10.2011, E. 2011/15-472, K. 2011/608 (www.lexpera.com).

19 PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 243.

bulunmuştur. Zira bu takip yolu, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan alacaklarda sözleşmenin her iki tarafı için değil, sadece mal veya hizmet temin eden tarafına tanınan bir imkândır²⁰.

Kanun, takibin haciz aşamasına kadar yürütülmesine ilişkin usûl ve esasları düzenlemektedir (7155 sayılı Kanun m. 1). Merkezi Takip Sistemi'ne göre başlatılan icra takibinin kesinleşmesi üzerine, takibin sonraki aşamalarında İcra İflâs Kanunu hükümleri uygulanır (7155 sayılı Kanun m. 9/1). Nitekim takip talebine, haciz ve sonraki işlemler için yetkili olan icra dairesinin yazılması gereklidir (7155 sayılı Kanun m. 4/2-f).

7155 sayılı Kanun çerçevesinde icra takibi yapılabilmesi, alacaklının kendisini avukat marifetiyle temsil ettirmesine bağlıdır (7155 sayılı Kanun m. 2/1). Medenî usûl hukukumuzda avukatla temsil zorunluluğuna ilişkin genel bir düzenleme bulunmamaktadır²¹. Bununla birlikte Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla takip yapabilmek için abonelik sözleşmesinin alacaklısı, baroya kayıtlı bir avukata vekâletname vermek zorundadır (AvK m. 35)²².

Avukatla temsil zorunluluğunun bulunması, bu takibin hukukun sınırları dışına çıkmamasının garantisi olmaktadır. Şüphesiz avukatın bilgisi, tecrübesi ve meslek ilkelerine bağlılık derecesi önemlidir²³. Bununla birlikte, beklenen faydanın uygulamada tam anlamıyla gerçekleşmeme ihtimali bulunmaktadır. Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla icra takibi yapılabilmesi için alacaklının kendisini avukatla temsil ettirmesi zorunlu olsa da, bu yolla takip başlatılması ve takibin yürütülmesi elektronik ortamda olacağından, takibe ilişkin tüm işlemlerin avukat tarafından bizzat yapılması garantisi bulunmamaktadır. Nitekim uygulamada icra takip işleri yoğun olan hukuk bürolarının "icra takip elemanı" adı altında istihdam yoluna gittikleri görülmektedir (AvK m. 46/1). İcra takip elemanlarının hangi niteliklere sahip olacağı yahut hangi kıstaslara

20 ÖZEKES, "Abonelik", s. 238.

21 GÖREN ÜLKÜ Nazlı, Medeni Yargılama Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 16, S. 3-4, s. 318. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu tasarısında avukatla temsil zorunluluğu belli durumlarda öngörülmüştü (AKKAN Mine, **Medenî Usûl Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu**, Yetkin Yayınları, Ankara 2010, s. 272 vd.; ERCAN İbrahim, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı Bağlamında Medenî Yargıda Avukat İle Temsil Zorunluluğu, **Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi**, S. 5, 2006/3, s. 1292 vd.). Ancak tasarı yasalaşma sürecinde, bu zorunluluk Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na alınmamıştır.

22 Avukatlık tekeli, Avukatlık Kanunu'nun 35. maddesinde ve 63. maddesinde düzenlenmiştir. Kanun'daki sistemde, sadece baroya kayıtlı avukatların yapabilecekleri işler ayrılmış ve Kanun'un 35. maddesinde sayılmıştır. Kanun'un 63. maddesinde ise, bu işleri istisnâ durumların dışında baro levhasında kayıtlı olmayan avukatların ve avukat sıfatını taşımayanların yapması yasaklanmıştır. Bkz. ASLAN Ali Çetin, Avukatlık Tekeline Genel Bir Bakış, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 2014 (Basım Yılı: 2015), s. 1669.

23 ÖZEKES, "Abonelik", s. 240.

göre istihdam edileceği ise tümüyle, icra takip elemanını istihdam eden avukata bağlıdır.

Abonelik sözleşmesinden kaynaklanan, faturalandırılmış bir para alacağının alacaklısı, 7155 sayılı Kanun'da gösterilen usûlde bir takip başlatması zorunludur. Bu Kanun kapsamındaki bir alacak hakkında, İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre takip başlatıldığında icra müdürü alacaklının takip talebini reddetmelidir (7155 sayılı Kanun m. 2/2). İcra müdürünün bu işlemine karşı alacaklı şikâyet yoluna başvurabilir. Kanuna aykırı olarak icra dairesi tarafından yapılan işlem, şikâyetin konusunu oluşturur (İİK m. 16/1)²⁴.

II. TAKİP TALEBİ

Merkezi Takip Sistemi'ne göre icra takibi yapılabilmesi için, alacaklı avukatı tarafından sistemde yer alan takip talebi doldurulmalıdır. Takip talebinde aşağıdaki hususlar bulunmalıdır (7155 sayılı Kanun m. 4):

a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisi ile avukatının adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise unvanı, vergi kimlik numarası, ticaret sicil numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası; adresi, telefonu ve elektronik iletişim bilgileri

b) Alacaklının veya avukatının münhasıran Merkezî Takip Sistemi ile ilişkilendirilmiş hesap numarası

c) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise unvanı, vergi kimlik numarası, biliniyorsa ticaret sicil numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası; adresi, biliniyorsa telefonu ve elektronik iletişim bilgileri

ç) Terekeye karşı yapılan takiplerde kendilerine tebligat yapılacak mirasçılardan adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ile adresi

d) Alacağın tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ve işlemeye başladığı gün; alacak yabancı para ise harca esas olmak üzere takip tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı, alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ve işlemeye başladığı gün

e) Takip dayanağı belgelerin tarih ve numarası ile alacağın son ödeme tarihi

f) Haciz ve müteakip işlemler için yetkili icra dairesi."

²⁴ KURU, s. 104-105; PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 60; UYAR Talih, İcra Ve İflas Hukukunda Şikâyet Sebepleri (I), *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 50, 2004, s. 98; PEKCANİTEZ Hakan/ SİMİL Cemil, *İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 82 vd.

Alacaklının veya avukatının, Merkezi Takip Sistemi ile ilişkilendirmiş hesap numarasını takip talebine yazması zorunlu hale getirilerek, bu şekilde borçlunun icra dairesine gitmeden, sistem üzerinden hesaplanan güncel borç miktarını, bu hesap numarasına ödemek suretiyle borcundan kurtulması olanağı sağlanarak, icra takibinin daha kolay bir şekilde yürütülmesine imkân tanımaktadır²⁵. Ancak bize göre bu düzenleme, avukatın vekâlet ücretini müvekkilden tahsil etmek bakımından sorunlar doğurabilecek türdendir. Takibe konu anapara alacağı, faiz alacağı, icra giderleri ve karşı vekâlet ücreti alacaklının banka hesabına yatırıldığında, alacaklı avukatı karşı taraf vekâlet ücretini tahsilde zorluklar yaşayabilir. Hatta alacaklı, karşı taraf vekâlet ücretine ortak olmak isteyebilir²⁶. Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla takibin avukat tarafından başlatılacak olması ve takip talebine avukatın sadece kendi hesap numarasını yazabilme olanağının bulunması bu riskleri ortadan kaldırmaz. Özellikle abonelik sözleşmesi ilişkisinde kurumsal hizmet sağlayıcılarının, tahsilatın yapılması akabinde ödemenin yapılacağı hesabın kendilerine ait olan hesap olmasını zorlama ihtimalleri bulunmaktadır. Bu nedenle İcra ve İflâs Kanunu'nun takip talebine ilişkin genel düzenlemesine, Merkezi Takip Sistemi için istisna getirilmesi yerinde olurdu. Nitekim genel haciz yoluyla takipte, takip talebine alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası yazılabilmektedir (İİK m. 58).

Alacaklı, takip talebine ek olmak üzere, son ödeme tarihi belirtilen alacağa ilişkin fatura veya benzeri belgeleri sisteme yüklemek durumundadır (7155 sayılı Kanun m. 4/3). Kanunun bu ifadesi borçlunun hukukî dinlenilme hakkını temin için önemli bir düzenlemedir. Hukukî dinlenilme hakkı temel haklara ilişkin anayasal koruma altındadır; bu nedenle hukukî dinlenilme hakkı icra takiplerinde de tanınır ve tüm unsurlarıyla uygulama alanı bulur. Ancak bu hakkın tatbiki, medenî usûl hukukuna nazaran farklı bir görünüme sahip olabilir²⁷. Kişinin bilgi sahibi olma ve açıklama hakkı, hukukî dinlenilme hakkının unsurlarındandır (HMK m. 27/2-a, b). Bir icra takibinde açıklama hakkı kapsamında borçlunun itirazlarını ileri sürebilmesi, takip konusu alacak, bu alacağın dayanağı olan hukukî ilişki ve bu ilişkinin mesnedi olan belgeler hususunda borçlunun tam bir bilgi sahibi olmasına bağlıdır. Bu yönüyle bilgi sahibi olma unsuru, açıklama hakkını temin eden ön şart niteliğindedir. Takip dayanağı belgelerin tarih ve numarası ile alacağın son ödeme tarihinin takip talebinde yer alması (7155 sayılı Kanun m.

25 7155 sayılı Kanun m. 4 gerekçesi.

26 ÖZEKES, "Abonelik", s. 242.

27 ÖZEKES, "Temel Haklar", s. 141-142; ÖZEKES Muhammet, **Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı**, Yetkin Yayınları, Ankara 2003, s. 234-235.

4/2) gerekçe gösterilerek, fatura ve benzeri belgelerin takip talebine eklenmesine gerek görülmeseydi, borçlunun hukukî dinlenilme hakkı zedelenmiş olurdu²⁸. Çünkü takip dayanağı belgelerin tarih ve numarası ile alacağın son ödeme tarihinin belirtilmesi, talep edilen alacağı her zaman için somutlaştırmayabilir. Örneğin borçlunun abonelik sözleşmesinden kaynaklı olarak alacaklıya birden fazla borcu bulunabilir.

Doktrinde takip talebine, takibin asıl kaynağı olan abonelik sözleşmesinin ve buna ilişkin bilgi ve belgelerin de eklenmesinin zorunlu olduğu, ancak bu şekilde borçlunun takibe karşı itiraz ve diğer haklarını sağlıklı biçimde kullanabileceği ifade edilmiştir²⁹. 7155 sayılı Kanun, alacaklının abonelik sözleşmesini takip talebine eklemesini yahut abonelik sözleşmesine ilişkin bilgilere takip talebinde yer vermesine ilişkin bir zorunluluk öngörmemiştir. Ancak kanaatimizce bu durum İcra ve İflâs Kanunu'nun icra takibi sistemi ve hukuki dinlenilme hakkıyla bağdaşmamaktadır. Bir defa İcra ve İflâs Kanunu hem ilamlı icrada hem de ilamsız icrada, alacağın bir belgeye dayanması halinde bu belgenin takip talebine eklenmesini (örneğin ilam, kambiyo senedi, kira sözleşmesi, rehin sözleşmesi), eğer dayanılan böyle bir belge yoksa borcun sebebinin takip talebine yazılmasını zorunlu tutmuştur (İİK m. 58). Hal böyle iken, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan icra takiplerinde Merkezi Takip Sistemi üzerinden doldurulan takip talebine ilişkin hükümde, varsa abonelik sözleşmesinin eklenmesi yoksa abonelik sözleşmesine ilişkin bilgilere yer verilmesi zorunluluğu düzenlenmeliydi. Bu eksiklik borçlunun hukukî dinlenilme hakkının zedelenmesine de yol açar³⁰. Çünkü borçlu alacağın kaynağı olan abonelik sözleşmesini tam olarak bilmeden, takibe karşı itiraz hakkını tam olarak kullanamayabilir. Alacaklı ve borçlu arasında birden fazla abonelik sözleşmesinin olması yahut borçlunun, alacaklı tarafı farklı olan birden fazla abonelik sözleşmesine taraf olması hallerinde, borçlunun itiraz olanağını tam anlamıyla kullanabilmesi, borcun kaynağı olan abonelik sözleşmesinin takip talebine eklenmesini yahut bu sözleşmeye ilişkin bilgilere takip talebinde yer verilmesini gerektirir.

28 7155 sayılı Kanun m. 4/3'de "Son ödeme tarihi belirtilen alacağa ilişkin fatura veya benzeri belgeler sisteme yüklenir" düzenlemesi yer almakla birlikte; bu maddenin gerekçesinde, "Ayrıca takibin dayanağı olan belgelerin tarih ve numarası ile alacağın son ödeme tarihi takip talebine işlenmek zorunda olduğundan alacağı tevsik eden fatura veya benzeri belgelerin sisteme yüklenmesi öngörülmemiştir." ifadesine yer verilmiştir. Gerekçe metni için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss16.pdf>

29 ÖZEKES, "Abonelik", s. 248.

30 Borçlunun hiç bilmediği farazi bir abonelik ilişkisine karşı haklarını korumasının beklenmeyeceği, bu durumun hukukî dinlenilme hakkına aykırı olduğu hususunda açıklama için bkz. ÖZEKES, "Abonelik", s. 248.

Bu Kanun kapsamındaki takiplerde Merkezî Takip Sistemi harcı peşin olarak alınır; haciz aşamasına geçilmeden Merkezi Takip Sistemi aracılığıyla sonuçlanan icra takipleri için ayrıca icraya başvurma harcı ile tahsil harcı alınmaz (7155 sayılı Kanun m. 5/2, m. 18/1-2). İcra takibinin Merkezî Takip Sistemi kapsamında sonuçlandırılmaması veya takipten vazgeçilmesi hâlinde tahsil edilmiş olan Merkezî Takip Sistemi harcı iade edilmez. Ancak, kesinleşen takibe icra dairesinde devam edilmesi hâlinde, tahsil edilmiş Merkezî Takip Sistemi harcının ödendiği tarihte geçerli olan icraya başvurma harcı tutarını aşan kısmı takip sonunda alınacak tahsil harcına mahsup olunur (7155 sayılı Kanun m. 18/3).

Takip talebi Kanun'a uygun doldurulduktan, ilgili belgeler taranıp sisteme yüklendikten ve takip harç ve masrafları elektronik ortamda ödendikten sonra, güvenli elektronik imzayla onaylanır, sisteme kaydedilir ve takip, Merkezî Takip Numarası alır. İcra takibi, sisteme kaydedilmekle başlar (7155 sayılı Kanun m. 4/4). Bu düzenlemenin uygulamada problem doğuracağı düşünülmektedir. Merkezi Takip Sistemi'nin teknik aksaklıklar nedeniyle çalışmaması durumunda, alacaklının takibi başlatması fiilen engellenmiş olacak ve bu durum takibin başlamasına bağlanan sonuçların³¹ doğmasını alacaklının kusuru olmaksızın erteleyebilecektir. Merkezi Takip Sistemi'nin teknik aksaklıklar nedeniyle çalışmaması düşünülerek, bu durumun icra dairesinde tutanak altına alınması ve böyle bir durumda İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre takip talebinin doldurulmasına olanak tanınması yerinde olurdu.

III. ÖDEME EMRİNİN DÜZENLENMESİ VE TEBLİĞİ

Takip talebinin Merkezi Takip Sistemi'ne kaydedilmesinden sonra, bu sistem tarafından ödeme emri düzenlenir (7155 sayılı Kanun m. 5/1)³². Bu işlemin, hukukî niteliğinin ne olduğu düşündürücüdür. İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre düzenlenen ödeme emrinin bir icra takip işlemi olduğu³³ kolaylıkla söylenebilmekle birlikte, burada ödeme emrinin sistem tarafından düzenlenmiş olması, yapılan işlemin nasıl tavsif edileceği hususunda tereddüt uyandırmaktadır. Zira icra takip işlemi genellikle icra organı tarafından borçluya karşı yapılması, borçlunun hukukî durumunu kötüleştirilmesi ve icranın ilerlemesini sağlaması unsurları dikkate alarak tanımlanmaktadır³⁴.

31 KURU, s. 205 vd.; PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 95 vd.; ARSLAN Ramazan/ YILMAZ Ejder/ TAŞPINAR AYYAZ Sema/ HANAĞASI Emel, **İcra Ve İflâs Hukuku**, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 145 vd.

32 Takip talebinde bulunması gereken zorunlu unsurlar sisteme yüklenmedikçe ödeme emri oluşturulmaz. Bkz. 7155 sayılı Kanun m. 4 gerekçesi.

33 KURU, s. 213; PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 97.

34 BORAN GÜNEYSU Nilüfer, İcra Takip İşlemleri, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 101, 2012, s. 37.

Ödeme emrinde bulunması gereken hususlar, Kanun ile ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. Buna göre, ödeme emrinde takip talebinde yer alan kayıtlar yanında aşağıdaki hususlar yer alır (7155 sayılı Kanun m. 5/1):

“a) Toplam borç miktarı ile takip harç ve masraflarının, tebliğden itibaren yedi gün içinde alacaklının veya avukatının Merkezî Takip Sistemi ile ilişkilendirilmiş hesap numarasına ödenmesi gerektiği

b) Yetkiye, borcun tamamına veya bir kısmına ya da alacaklının takibat icrası hakkına dair bir itirazı varsa bunun da aynı süre içinde beyan edilmesi gerektiği

c) Sadece yetkiye itiraz hâlinde yeniden ödeme emri tebliğ edilmeksizin alacaklının talebi üzerine, yetki itirazında gösterilen veya mahkemece yetkili görülen icra dairesinden haciz işlemlerinin başlatılacağı

ç) İtirazların, herhangi bir icra dairesi aracılığıyla veya güvenli elektronik imza kullanılarak Merkezî Takip Sistemi üzerinden yapılabileceği

d) Borç ödenmez veya itiraz olunmazsa yetkili icra dairesi aracılığıyla cebrî icraya devam edileceği”.

“Merkezi Takip Numarası” alan ödeme emri ve tebliğ mazbatalı kapalı zarfa ilişkin bilgiler, Merkezi Takip Sistemi üzerinden ilgili Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi (PTT) birimine iletilir (7155 sayılı Kanun m. 5/3). İlgili PTT birimi, borçlunun adresine en yakın olan PTT şubesidir³⁵.

İlgili PTT şubesi sistem üzerinden ödeme emrini aldığı anda, ödeme emrinin ve tebliğ mazbatalı kapalı zarfın çıktısını alır. Bu işlem akabinde ödeme emri 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre borçluya tebliğ edilir (7155 sayılı Kanun m. 6/1). Borçlu, tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu olan kişilerden ise zorunlu elektronik tebligata ilişkin hükümler uygulanır (7155 sayılı Kanun m. 6/2). Borçlu hakkındaki ödeme emrini sistem üzerinden alan ilgili PTT şubesinin tebliğ mazbatasını kaç gün içinde tebliğe çıkaracağına ve borçlu hakkında aynı günde birden fazla takip varsa ödeme emrini alan PTT memurunun bunlara ilişkin ödeme emrini hangi sıra ile tebliğ etmesi gerektiğine ilişkin açık bir belirleme Kanunda yoktur. Kanaatimizce İcra ve İflâs Kanunu m. 61 bu hususta yol göstericidir (7155 sayılı Kanun m. 9/1). Buna göre ilgili PTT şubesi ödeme emrinin kendisine bildirilmesinden itibaren nihayet üç gün içinde tebligatı çıkarmalıdır. Bir borçlu hakkında aynı gün birden fazla takip başlatılmış ve bu takiplere ilişkin ödeme emri ilgili PTT şubesine bildirilmişse, bu ödeme emirleri aynı zamanda tebliğ edilmelidir (İİK m. 61/1, 3).

35 7155 sayılı Kanun m. 5 gerekçesi.

Tebliğ durumunu belgeleyen tebliğ mazbatasını PTT birimi tarafından Merkezi Takip Sistemi'ne yüklenir. Mazbatanın aslı, alacaklı avukatının takip talebinde bildirmiş olduğu icra dairesine gönderilir. Bu işleme ilişkin gider, alacaklı avukatının takip başlatırken yatırdığı masraftan karşılanır (7155 sayılı Kanun m. 6/3).

Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yapılan icra takiplerinde, borçlunun adresinin kolluk marifetiyle veya diğer yöntemlerle araştırılması yahut borçluya ilan tebligat yapılması mümkün olmaz. Borçlunun tebligat yapılan adresinin tebligata elverişli olmadığı anlaşılması veya borçluya tebliğ yapılamaması halinde; Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla takibe devam etmek isteyen alacaklı, sistem üzerinden borçlunun adres kayıt sisteminde yer alan yerleşim yeri adresine tebligat çıkarılmasını sağlamalıdır (7155 sayılı Kanun m. 6/3). Borçlunun bu adresine de tebligat yapılamaması veya borçlunun yerleşim yeri adresinin yurt dışında bulunduğu anlaşılması halinde, Merkezi Takip Sistemi yoluyla takibe devam etme olanağı kalmaz. Bu durumda alacaklı avukatının talebi üzerine, gerekli harçlar tamamlanarak takibe icra dairesinde devam edilir ve sistem üzerindeki takip kapatılır (7155 sayılı Kanun m. 6/4). Harcın ikmal edilmesinden maksat, 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümlerine göre ilamsız icra takibine başlarken alınması gereken harçtan Merkezi Takip Sistemi harcının mahsubu sonrasında kalan bakiye harcın yatırılmasıdır³⁶.

IV. TAKİBİN KESİNLEŞMESİ

Ödeme emrine süresi içinde itiraz edilmez yahut itiraz edilmekle birlikte vaki itiraz alacaklının başvurusu ile hükümden düşürülürse takip kesinleşmiş olur. Alacaklı kesinleşen takip üzerine haciz talebinde bulunabilir. Ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren iki yıl içinde haciz talep edilmezse takip düşer. İtirazın hükümden düşürülmesine ilişkin dava açılması hâlinde davanın açıldığı tarihten hükmün kesinleşmesine kadar geçen süre hesaba katılmaz (7155 sayılı Kanun m. 8/4).

A. Ödeme Emrine İtiraz Edilmemesi

Ödeme emrine itiraz süresi, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren yedi gündür (7155 sayılı Kanun m. 7/1). Borçlu ödeme emrine itiraz süresi içinde borcu ödemek suretiyle takibi sona erdirebilir.

Takip konusu borç, takip harç ve masraflarıyla birlikte, ödeme emrinde belirtilen hesap numarasına ödendiğinde takip sona erer. Ancak ödenen para, 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri

36 7155 sayılı Kanun m. 6 gerekçesi.

Hakkında Kanun uyarınca alacaklıdan alınması gereken harç miktarı ayrıldıktan sonra takip talebinde belirtilen hesaba aktarılır (7155 sayılı Kanun m. 6/6-7).

Borçlu yedi günlük itiraz süresi içinde itiraz etmez ve aynı zamanda borcu da ödemezse alacaklı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre takibe devam edilmesini yetkili icra dairesinden talep edebilir (7155 sayılı Kanun m. 8/1). Alacaklının “cebri icraya devam edilmesi talebi”, Merkezi Takip Sistemi üzerinden yürütülen takibin kesinleşmesi nedeniyle borçlunun yedinde ve üçüncü kişiler elinde bulunan mal ve haklarına haciz konulması talebidir. Bu talep karşısında icra müdürü, alacağın 7155 sayılı Kanun kapsamında bulunduğunu, ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiğini ve borçlunun süresi içinde takibe itiraz etmediğini tespit ederse cebri icra işlemlerine devam edilmesi kararı verir. Aksi halde gerekçesini belirtmek suretiyle talebi reddeder. Verilen karara karşı alacaklı veya borçlu icra mahkemesinde şikâyet yoluna başvurabilir (7155 sayılı Kanun m. 8/2).

Alacaklının bu şekilde takip hakkı bulunan hallerde, alacaklı avukatı dilerse haciz talebinde bulunmaksızın UYAP üzerinden, bu sisteme entegre olan bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağı olup olmadığını sorgulayabilir. Borçlunun mal, hak veya alacağının varlığının tespiti halinde UYAP üzerinden de haciz talep edilebilir (7155 sayılı Kanun m. 8/3; İİK m. 78/1). Buna göre, “Alacaklı, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla dosya safahat bilgileri ile borçlunun mal, hak veya alacağını elli kuruluş karşılığında sorgulayabilir veya sorgulanmasını talep edebilir. Bu miktar her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Adalet Bakanlığı yeniden değerlendirme oranında artırılan ücreti beş katına kadar artırmaya ve azaltmaya ayrıca gün ve dosya esaslı olmak üzere belirli sayıdaki sorgulamayı ücretten istisna tutmaya yetkilidir. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden bu ücret alınmayacağı gibi alacaklının bir gün içinde aynı dosya üzerinden beş kez yapacağı sorgudan da ücret alınmaz. Bu kapsamda alınacak ücret Adalet Bakanlığının belirleyeceği usule tahsil edilir ve takip gideri olarak borçluya yüklenemez” (7155 sayılı Kanun m. 10).

Düzenleme gerekçesinde, alacaklı ve borçlunun menfaat dengesinin gözetildiği ve borçlunun kişisel verilerinin korunmasına özen gösterildiği vurgulanmıştır. Doktrinde, borçlunun malvarlığı hakkında alacaklının genel olarak bilgi sorgulayabilme olağanı, borçlu üzerinde ayrı bir baskı oluşturmak anlamına gelebileceği, bazen miktar olarak küçük bir alacak için yapılan takip üzerinden borçlunun tüm malvarlığının öğrenilmesi yoluna gidilebileceği, alacaklının bazen takibi salt bu amaçla kullanmasının

dahi söz konusu olabileceği³⁷, bir takip dosyasında öğrenilen bilgilerin abonelik işleri ile iştigal eden kurumsal alacaklılar tarafından kullanılması ve hukuka aykırı olarak bu verilerin paylaşmasının önünün açılacağı düşüncesiyle eleştirilmiştir³⁸.

Kanaatimizce borçlunun malvarlığının sorgulanması, alacaklı tarafından araştırılması icra takibinde haciz talebinin doğasında bulunmaktadır. Haciz talep eden alacaklı, borçlunun malvarlığına haciz konulmasını talep ederken, borçlunun hangi mallarına haciz tatbik edilmesini istediğini belirtebilir. Bunun için alacaklı avukatı, UYAP vasıtasıyla borçlunun üzerine kayıtlı malvarlığını araştırabilir³⁹. Alacaklı veya vekili bunu yapmayıp, icra organına genel bir ifade ile “borçlunun haczi kabil mallarının haczi talep edilmektedir”, şeklinde haciz talebinde bulunduğunda, bu defa icra dairesi borçlunun malvarlığının sorgulamasını yapmalıdır. Ayrıca alacaklı, yapılmasını talep ettiği işlemin masrafını peşin olarak ödemek zorunda olduğundan (İİK m. 59/1)⁴⁰, haciz işleminin masraf gerektirip gerektirmediğinin, gerektiriyorsa masrafın ne miktarda olduğunun belirlenmesi için borçluya ait hangi malın/malların haczedilmesinin istendiğinin haciz talebinde bildirilmesi, borçluya ait malların bilinmesine bağlıdır. Örneğin haczedilen bir aracın yediemine bırakılması gerekiyorsa, bu aracın yedieminde kaldığı süre boyunca ödenecek ücret takip masrafı olarak alacaklı tarafından peşin ödenmek zorundadır⁴¹. Dolayısıyla 7155 sayılı Kanun kapsamında yahut İİK m. 78 kapsamında borçlunun malvarlığının sorgulanması olanağının alacaklıya veya vekiline verilmesi, tek başına bir ihlal olarak ele alınamamalıdır. Alacaklı ve borçlunun menfaat dengesinin sağlanması açısından konu ele alındığında da, bu durumun menfaat dengesini zedelediği kabul edilmelidir. Çünkü borçlunun malvarlığı hakkında alacaklıya verilen sorgulama olanağı, takibin kesinleşmiş olması şartına bağlıdır (7155 sayılı Kanun m. 8/3). Buna karşılık alacaklı tarafından elde edilen veriler

37 Bu durum doktrinde “araştırma haczi” olarak ifade edilmiştir. Bkz. ÖZEKES Muhammet, **İcra İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz**, Ankara 1999, s. 76.

38 ÖZEKES, “Abonelik”, s. 246.

39 Örneğin alacaklı vekili, UYAP vasıtasıyla TAKBİS üzerinden veri sorgulaması yapabilir. Bkz. Türkiye Barolar Birliği’nin 05.05.2017 gün, 2017/32 numaralı duyurusu.

40 Anılan düzenleme İcra İflâs Kanunu’nun takip talebi kısmında yer almakla birlikte, düzenlemedeki “alacaklı, yapılmasını talep ettiği muamelelerin masrafını ... avans olarak peşinen öder” ifadesi nedeniyle Yargıtay tarafından daha kapsamlı şekilde uygulanmaktadır. Örneğin satış masraflarının yatırılması, haczedilen malın yediemine teslimi halinde yediemin ücretinin ödenmesi gibi hususlarda da İİK m. 59 hükmüne dayanılmaktadır. Bkz. 12. HD, 15.11.2016, E. 2016/20412, K. 2016/23565 (www.lexpera.com); 12. HD, 15.11.2016, E. 2016/5442, K. 2016/23628 (www.lexpera.com); 23. HD, 20.03.2018, E. 2015/8781, K. 2018/2263 (www.lexpera.com); 12. HD, 19.04.2018, E. 2016/29682, K. 2018/3442 (www.lexpera.com).

41 12. HD, 19.04.2018, E. 2016/29682, K. 2018/3442 (www.lexpera.com).

maksadını aşacak şekilde kullanılırsa (örneğin abonelik sözleşmesinin mal ve hizmet sunan tarafınca hukuka aykırı yollardan bu verilerin yayılması), bu durumu önlemeye yönelik düzenlemeler yapılması düşünülmelidir. Alacaklının bu hakkını kötüye kullanacağı düşünülerek, daha baştan alacaklının bu olanaktan yoksun bırakılması çözümü benimsenmemelidir.

B. Ödeme Emrine İtiraz Edilmesi

Borçlu ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itirazda bulunabilir. Borçlu itirazını, herhangi bir icra dairesine başvurarak yapabileceği gibi elektronik imza kullanmak suretiyle Merkezi Takip Sistemi üzerinden de yapabilir. İcra dairesine başvurmak suretiyle itiraz yapılırsa, icra dairesi itiraza ilişkin evrakı, en geç iki iş günü içinde Merkezi Takip Sistemi'ne yüklemeli; bu evrakın aslını ise alacaklının takip talebinde bildirdiği icra dairesine göndermelidir (7155 sayılı Kanun m. 7/1-2).

İcra hukukunda yasanın ilgililer için belirlediği süreler kesindir. Buna karşılık icra organları için öngörülen süreler düzenleyici niteliktedir⁴². Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yapılan takibe ilişkin itirazı, icra müdürü en geç iki gün içinde sisteme yüklemesi hakkındaki süre de düzenleyici niteliktedir. Bu nedenle yapılan itiraz icra müdürü tarafından iki günden sonraki bir zamanda sisteme yüklenmiş olsa bile icra müdürünün bu işlemi geçerlidir⁴³. Ayrıca itirazın sisteme geç yüklenmesi, itirazın takip için doğuracağı sonuçları geçersiz kılmaz.

Genel olarak itiraz sebepleri maddî hukuktan veya takip hukukundan kaynaklanabilir. Takip hukukuna ilişkin itirazların en önemlisi icra dairesinin yetkisine itirazdır⁴⁴. Borçlu, Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yapılan takibe itirazda bulunurken borca ve icra dairesinin yetkisine itirazda bulunabilir. Borçlunun hem yetkiye hem de borca itiraz edebilme olanağı vardır (7155 sayılı Kanun m. 9/1; m. 7/5). İtiraz, Merkezi Takip Sistemi'ne yüklendiği tarihi izleyen beşinci gün sonunda alacaklı avukatına tebliğ edilmiş sayılır (7155 sayılı Kanun m. 7/4).

Merkezi Takip Sistemi yöntemi ile yapılan icra takibinde gerek borca itiraz gerekse yetkiye yapılan itiraz sonucunda, alacaklı bu itirazları hükümden düşürmeden takibe devam edemez. Kanun, borca itirazın ve yetkiye itirazın hükümden düşürülmesini ayrı olarak düzenlemiştir:

Süresi içinde yapılan borca itiraz üzerine icra takibi durur. Duran takip hakkında İcra ve İflas Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır (7155 sayılı

42 UYAR Talih, İcra Hukukunda Süreler, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 55, 2004, s. 255.

43 Cebri icra organının süresinden sonra yaptığı işlemlerin geçerli olduğu açıklaması için bkz. KURU, s. 143; PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 76.

44 PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, s. 100.

Kanun m. 7/3). İtiraz hükümden düşürüldüğünde alacaklının yetkili icra dairesinde yapacağı talep üzerine İcra ve İflâs Kanunu hükümleri uyarınca takibe devam olunur (7155 sayılı Kanun m. 8/1). Alacaklının talebi karşısında icra müdürü, alacağın 7155 sayılı Kanun kapsamında olduğunu, borçluya ödeme emri tebliğ edildiğini ve borçlunun itirazının hükümden düşürüldüğünü tespit ederse cebri icra işlemlerine devam eder. Aksi halde gerekçesini belirtmek suretiyle talebi reddeder. Verilen kararlara karşı alacaklı veya borçlunun şikâyet hakkı vardır (7155 sayılı Kanun m. 8/2).

Alacaklının bu şekilde takip hakkı bulunan hallerde, alacaklı avukatı dilerse haciz talebinde bulunmaksızın UYAP üzerinden, bu sisteme entegre olan bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağı olup olmadığını sorgulayabilir. Borçlunun mal, hak veya alacağının varlığının tespiti halinde UYAP üzerinden de haciz talep edilebilir (7155 sayılı Kanun m. 8/3).

Borçlu sadece icra dairesinin yetkisine itirazda bulunması halinde, alacaklı avukatı yetki itirazında gösterilen icra dairesinde haciz talebinde bulunarak takibe devam edilmesini isteyebilir. Takip talebinde belirtilen icra dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için bu dairenin bağlı bulunduğu icra mahkemesinde yetki itirazının kaldırılması şarttır. Mahkeme, yetki itirazını dosya üzerinden inceleyip kesin olarak karara bağlar. Mahkemenin yetkili gördüğü icra dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için yeniden ödeme emri tebliği gerekmez (7155 sayılı Kanun m. 7/5). Merkezi Takip Sistemi üzerinden yapılan takiplerde, haciz işlemine kadar olan işlemler tek bir merkezden yapılacağından yetki kuralını yapılan işlemler bakımından herhangi bir etkiye sahip olmaz. Borçluya yetki itirazında bulunma hakkının verilmiş olması, takibin kesinleşmesinden sonra yapılacak cebri icra işlemlerinin yapılacağı yer icra dairesi bakımından önem taşır⁴⁵.

SONUÇ

7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usûlü Hakkında Kanun, "torba kanun" niteliğindedir. Çünkü bu Kanun, konu yönüyle birbiriyle ilgisi olmayan ve çok fazla kanunda ek ve değişiklik yapan bir kanundur. Torba kanun uygulaması, hukuk tatbikatında mevzuat değişikliklerinin takibini güçleştirmektedir. Ayrıca 7155 sayılı Kanun'un hareket noktası abonelik sözleşmesinden kaynaklanan icra takiplerinin icranın iş yükünü arttırması olmuştur. Ancak gerekçede bu iş yüküne ilişkin sayısal bir

45 7155 sayılı Kanun m. 7 gerekçesi.

veriye yer verilmemiştir. Kanun yapma tekniği bakımından bu durum isabetli değildir. Buna karşılık abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacakları için icra takibinin başlatılmasında, ödeme emrinin düzenlenmesinde ve tebliğinde icra dairelerine alternatif olarak Merkezi Takip Sistemi'nin kullanılması, amacı gerçekleştirmeye yönelik bir metottur. Bu yasal tasarruf takip ekonomisi ilkesine uygundur. Alacaklı daha kolay biçimde ve kısa bir sürede alacağını alabilme imkânına, borçlu ise genel haciz yoluyla takibe nazaran daha az bir bedel ödeyerek takibi sona erdirebilme olanağına sahiptir.

Alacaklı avukatı tarafından Merkezi Takip Sistemi'nde yer alan takip talebi doldurularak icra takibi başlatılmalıdır. Kanun takip talebinde hangi hususların bulunması gerektiğini ayrıntılı biçimde düzenlemiştir. Takip talebine alacaklının veya avukatının Merkezi Takip Sistemi ile ilişkilendirilmiş hesap numarasının yazılması, borçlunun icra dairesine gitmeden sistem tarafından hesaplanan güncel borcunu ödemek suretiyle takibi sona erdirmeye olanağı vermesi açısından yerindedir. Ayrıca takip talebine, son ödeme tarihi belirtilen alacağa ilişkin fatura veya benzeri belgelerin eklenmesi borçlunun hukukî dinlenilme hakkını korumaktadır. Buna karşılık takip talebinin sistem üzerinden düzenlenmesine istisna getirilmemesi uygulamada sorunlar çıkarabilir. Merkezi Takip Sistemi'nde ortaya çıkabilecek teknik aksaklıklar düşünülerek düzenleme yapılması isabetli olurdu.

Takip talebi Merkezi Takip Sistemi'ne kaydedilmesinden sonra, sistem tarafından ödeme emri düzenlenir. Bu ödeme emri ve tebliğ mazbatasını ilgili PTT birimine aktarılır. PTT birimi evrakın kendisine gelmesinden sonra nihayet üç gün içinde ödeme emrini tebliğe çıkarmalıdır. Borçlu hakkında aynı gün birden fazla takip başlatılmış ve bu takiplere ilişkin ödeme emri ilgili PTT birimine bildirilmişse, bu ödeme emirleri aynı zamanda tebliğe çıkarılmalıdır.

Ödeme emrine itiraz süresi yedi gündür. Borçlu itirazını herhangi bir icra dairesine gelerek yahut elektronik imza kullanmak suretiyle Merkezi Takip Sistemi vasıtasıyla yapabilir. İtiraz icra takibini durdurur. Alacaklı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre itirazın hükümden düşürülmesini sağlamalıdır.

Ödeme emrine süresi içinde itiraz edilmez yahut itiraz edilmekle birlikte vaki itiraz alacaklının başvurusu ile hükümden düşürülürse takip kesinleşmiş olur. Alacaklı kesinleşen takip üzerine haciz talebinde bulunabilir. Ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren iki yıl içinde haciz talep edilmezse takip düşer. İtirazın hükümden düşürülmesine ilişkin dava açılması hâlinde davanın açıldığı tarihten hükmün kesinleşmesine kadar geçen süre hesaba katılmaz (7155 sayılı Kanun m. 8/4).

KAYNAKLAR

AKKAN Mine, **Medenî Usûl Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu**, Yetkin Yayınları, Ankara 2010.

ARKAN Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, 18. Baskı, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013.

ARSLAN Ramazan/ YILMAZ Ejder/ TAŞPINAR AYVAZ Sema/ HANAĞASI Emel, **İcra Ve İflâs Hukuku**, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

ASLAN Ali Çetin, Avukatlık Tekeline Genel Bir Bakış, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 16, Özel Sayı: Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 2014 (Basım Yılı: 2015), s. 1669-1711.

BORAN GÜNEYSU Nilüfer, İcra Takip İşlemleri, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 101, 2012, s. 31-60.

ERCAN İbrahim, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı Bağlamında Medenî Yargıda Avukat İle Temsil Zorunluluğu, **Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi**, S. 5, 2006/3, s. 1275-1299.

İBA Şeref, Ülkemizde "Torba Kanun" Ve "Temel Kanun" Uygulamaları, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 1, 2011, s. 197-202.

GÖREN ÜLKÜ Nazlı, Medeni Yargılama Hukukunda Avukatla Temsil Zorunluluğu, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, C. 16, S. 3-4, s. 309-325.

KAYAR İsmail, **Ticaret Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2013

KAYAR İsmail/ TURGUT GÜNBAŞI Pınar, Faturada Yer Alan Vade Farkı Kaydına İlişkin Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı Hakkında Bir Değerlendirme (Yargıtay İBHGK'nın 27.06.2003 T. ve 2001/1 E, 2003/1 K Sayılı Kararı), **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 2, Kayseri 2006, 151-161.

KURU Baki, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.

ÖZDAMAR Mehmet, Yargıtay Kararları Işığında Fatura İçeriğine İtiraz, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl: 66, S. 1, Ankara 2008, s. 219-229.

ÖZEKES Muhammet, **İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler**, Adalet Yayınevi, Ankara 2009 ("*Temel Haklar*").

ÖZEKES Muhammet, **Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı**, Yetkin Yayınları, Ankara 2003 ("*Hukuki Dinlenilme*").

ÖZEKES Muhammet, Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Yeni Takip Yolu (7155 sayılı Kanun'un Düzenlenmesi), **İzmir Barosu Dergisi**, Eylül 2018, s. 225-256 ("Abonelik").

ÖZEKES Muhammet, **İcra İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz**, Ankara 1999 ("İhtiyati Haciz").

PEKCANITEZ Hakan/ ATALAY Oğuz/ SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral/ ÖZEKES Muhammet, **İcra İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 6. Bası, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

PEKCANITEZ Hakan/ SİMİL Cemil, **İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet**, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

UYAR Talih, İcra Ve İflas Hukukunda Şikayet Sebepleri (I), **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 50, 2004, s. 97-120 ("Şikayet Sebepleri").

UYAR Talih, İcra Hukukunda Süreler, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 55, 2004 ("Süreler").

ÜNAL Oğuz Kürşat, **Fatura ve Teyit Mektubu**, 5. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2013 ("Fatura").

ÜNAL Oğuz Kürşat, Türk Hukukunda Fatura Kavramı Ve Hukukî Mahiyeti, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 2 (Prof. Dr. Naci Kinacıoğlu'na Armağan), Ankara 1997, 41-52 ("Kavramı").

ÜLGEN Hüseyin/ HELVACI Mehmet/ KENDİGELEN Abuzer/ KAYA Arslan/ NOMER ERTAN N. Füsün, **Ticari İşletme Hukuku**, 4. Bası, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2015.

RÜZGARESEN Cumhur, **Medeni Muhakeme Hukukunda Usul Ekonomisi İlkesi**, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.

YILMAZ Ejder, Usul Ekonomisi, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 57, S. 1, 2008, s. 243-274.